

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/190/2021
Identifikačné číslo spisu:	4207209178
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4207209178.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobkyne I. D., narodenej A., zast. N.. U. D., obaja Hurbanovo, Jiráskova 2, proti žalovanému „SOS“, Zariadenie sociálnych služieb Hurbanovo (pôvodne Krízové stredisko „SOS“ Hurbanovo), Hurbanovo, Komárňanská 135, IČO: 00 654 434, zast. advokátkou JUDr. Petrou Rumanovou, Bratislava, Zámocká 5, o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 10C/302/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2017 sp. zn. 7Co/269/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. decembra 2015 č. k. 10C/302/2007-446 výrokom I. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 20.646,27 eur (náhrada mzdy netto) do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku; výrokom II. v zostávajúcej časti zamietol žalobu; vo výroku III. uviedol, že o trovách konania rozhodne súd do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

1.1. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 142 ods. 1, 3, § 134 ods. 1 až 4 Zákonníka práce (ďalej aj „ZP“), § 4 ods. 1 a 4 zák. č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, § 1 ods. 1 a 2 zák. č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme, ako aj zisteným skutkovým stavom, na základe čoho dospel k záveru, že nárok žalobkyne na náhradu mzdy za obdobie od 1. júla 2004 do 20. júla 2007 v sume 20.646,27 eur, je dôvodne podaný. Poukázal na to, že výšku mzdy za toto obdobie vyčíslil znalec v súlade s pokynmi súdu, pričom vychádzal z názoru, že žalobkyni za obdobie od 1. júla 2004 do 20. júla 2007 vznikol nárok na náhradu mzdy pre prekážku na strane zamestnávateľa (§ 142 ods. 3 ZP), pretože bola neplatne odvolaná z funkcie vedúcej strediska, a to dňa 1. júla 2004. Vychádzal pritom z právoplatného rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 17C/4/2011-354 z 9. mája 2011, ktorým určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalobkyni listom

žalovaného z 29. septembra 2004 je neplatné. Rozhodnutie bolo potvrdené aj odvolacím súdom, a to rozsudkom č. k. 8Co/247/2011-401 z 8. marca 2012. Obidva súdy rozhodli v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu SR, ktorý v uznesení č. k. 1MCdo /13/2009-319 z 21. októbra 2010 vyjadril právny názor, že po odvolaní žalobkyne z funkcie vedúcej Krízového strediska R. medzi účastníkmi konania nedošlo k žiadnej dohode ohľadom výkonu inej práce, preto žalobkyňa do práce nenastúpila a žalovanému oznámila, že jej bola vytvorená prekážka v práci na strane zamestnávateľa. Konštatoval, že takýto stav treba považovať za prekážku v práci na strane zamestnávateľa podľa § 142 ods. 3 ZP, pretože je na zamestnávateľovi, aby túto situáciu riešil, či už dosiahnutím dohody o zmene pracovnej zmluvy alebo skončením pracovného pomeru so zamestnancom zákonným spôsobom, a to buď dohodou alebo výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. d) ZP. Pokiaľ tak zamestnávateľ neurobí, musí znášať dôsledky vyplývajúce z pretrvávania stavu považovaného za prekážku v práci na jeho strane. Týmito dôsledkami sú trvanie pracovného pomeru zamestnanca a povinnosť zamestnávateľa poskytovať mu náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku. K vznesenej námietke premlčania zo strany žalovaného súd prvej inštancie uviedol, že nárok žalobkyne nepovažoval za premlčaný, lebo návrh vo vzťahu k náhrade mzdy za obdobie od 1. júla 2004 do 12. júla 2007 bol podaný dňa 10. augusta 2007 včas. Ďalší rozširujúci návrh bol podaný 30. júla 2010, pričom z uvedeného rozširujúceho návrhu súd priznal len časť mzdy za mesiac júl 2007 (do 20. júla), ktorá bola splatná dňa 31. augusta 2010 (správne dňa 31. augusta 2007), preto návrh v tejto časti bol tiež podaný včas. Vo vzťahu k ďalším nárokom na náhradu mzdy sa súd prvej inštancie námietkou premlčania nezaoberal, pretože tento nárok žalobkyne zamietol z iných dôvodov. Vo vzťahu k námietke žalobkyne, že znalec nezapočítal do náhrady odmenu, súd prvej inštancie uviedol, že sa stotožnil so stanoviskom znalca, ktorý uviedol, že s poukazom na príslušné zákonné ustanovenia sa odmena do funkčného platu zamestnanca nezapočítava.

1.2. V zostávajúcej časti súd nárok žalobkyne na náhradu mzdy za obdobie od 21. júla 2007 do 31. marca 2013 s príslušenstvom zamietol, a to z dôvodu, že žalobkyňa nemôže priznať nárok na náhradu mzdy pre prekážky v práci na strane zamestnávateľa, v prípade, že zamestnanec nie je pripravený po odstránení prekážky pracovať. Považoval za preukázané, že žalobkyňa uzatvorila pracovnú zmluvu na dobu neurčitú s organizáciou G., kde od 20. júla 2007 vykonáva funkciu riaditeľky, preto v tomto prípade sú prekážky nielen na strane zamestnávateľa - žalovaného, ale aj na strane žalobkyne, ktorá v rovnakom pracovnom čase vykonáva prácu u iného zamestnávateľa. Priznaním náhrady by vzniklo na strane žalobkyne bezdôvodné obohatenie, lebo náhrada mzdy má byť vyplatená z dôvodu, že nemôže vykonávať prácu podľa pracovnej zmluvy. Uzavretím nového pracovného pomeru však žalobkyňa vyvrátila tú skutočnosť, že je pripravená vykonávať prácu pre žalovaného a nerobí tak len z dôvodu existencie prekážok na strane žalovaného.

1.3. Pokiaľ ide o úroky z omeškania, ktoré žiadala žalobkyňa priznať od splatnosti mzdy za jednotlivé mesiace, súd prvej inštancie tento nárok žalobkyne nepriznal a žalobu v tejto časti zamietol z dôvodu, že Zákonník práce neupravuje inštitút úrokov z omeškania. V tejto súvislosti poukázal na to, že Zákonník práce zakotvuje vo svojom ustanovení § 1 ods. 4 subsidiárnu pôsobnosť všeobecnej časti Občianskeho zákonníka vo vzťahu iba k prvej časti Zákonníka práce. Na základe takto zakotvenej subsidiárnej pôsobnosti je zrejmé, že na pracovnoprávne vzťahy sa nevzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce úroky z omeškania, keďže tieto sú upravené v jeho ôsmej časti. Pre tento nedostatok súčasnej právnej úpravy preto neprichádza do úvahy priznanie úrokov z omeškania. Na rozdiel od Zákonníka práce z roku 1965 (zákon č. 65/1965 Zb.), ktorý priamo v ustanovení § 256 upravoval inštitút úrokov z omeškania. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v platnom znení (ďalej „OSP“).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne a žalovaného rozsudkom z 31. mája 2017 č. k. 7Co/269/2016-503 prvým výrokom napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“) v napadnutom vyhovujúcom výroku potvrdil; druhým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku v časti zamietnutia nároku na náhradu mzdy za obdobie od 20. júla 2008 do 31. marca 2013 s príslušenstvom potvrdil; tretím výrokom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku v časti zamietnutia nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z

náhrady mzdy za obdobie od 1. júla 2004 do 20. júla 2007 vo výške 20.646,27 eur zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; štvrtým výrokom uznesenie súdu prvej inštancie z 22. októbra 2015 č. k. 10C/302/2007-427 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Vo vzťahu k vyhovujúcemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v tejto časti správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil. Podstatným pre posúdenie nároku žalobkyne na náhradu mzdy bolo to, že žalobkyni tento nárok nepochybne vznikol z dôvodu prekážok na strane zamestnávateľa podľa § 142 ods. 3 ZP pre prekážky v práci na strane žalovaného ako zamestnávateľa. Tento záver bol prijatý rozhodnutím NS SR, a to v uznesení sp. zn. 1 MCdo13/2009, ktorého závery žalovaný v podanom odvolaní nevzal v úvahu. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nejde o nárok v zmysle ustanovenia § 79 ZP ako nesprávne uvádza žalovaný.

2.2. Súd prvej inštancie z hľadiska skutkového stavu správne zohľadnil, že žalobkyňa bola dňa 30. júna 2004 odvolaná z funkcie vedúcej strediska v R., pričom medzi ňou a žalovaným nedošlo k dohode o výkone inej práce, ani k skončeniu pracovného pomeru niektorým zo zákonných spôsobov. Z tohto dôvodu do práce nenastupovala a žalovanému oznámila, že jej bola vytvorená prekážka v práci na strane zamestnávateľa. Z dôvodu nenastupovania do práce potom žalovaný so žalobkyňou okamžite skončil pracovný pomer dňom doručenia oznámenia 11. októbra 2004.

2.3. Z vykonaného dokazovania nad všetky pochybnosti vyplýva, že v dôsledku prekážok na strane zamestnávateľa - žalovaného vznikol žalobkyni nárok na náhradu mzdy v zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 ZP. Toto zákonné ustanovenie neupravuje možnosť znížiť náhradu mzdy na žiadosť zamestnávateľa, prípadne takýto nárok vôbec nepriznať, pretože takýto postup Zákonník práce umožňuje iba v prípade nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru (§ 79 ods. 2 ZP), pričom v tejto veci o takýto nárok, napriek nesprávnemu tvrdeniu žalovaného nejde. V zásade by preto mala žalobkyňa nárok na náhradu mzdy odkedy prekážka na strane žalovaného vznikla, t. j. odo dňa odvolania žalobkyne z funkcie vedúcej strediska až do dosiahnutia zmeny pracovnej zmluvy ohľadne druhu práce alebo skončenia pracovného pomeru. Žalobkyňa totiž nebola povinná vykonávať iný druh práce, než v pracovnej zmluve dohodnutý druh práce. Taktiež nebola povinná oznamovať žalovanému, že trvá na tom, aby ju ďalej zamestnával podľa pracovnej zmluvy. Preto odvolacie dôvody uvedené žalovaným v podanom odvolaní odvolací súd nepovažoval za správne. Na tomto závere nič nemení ani tá skutočnosť, že žalovaný následne uložil žalobkyni neplatne okamžité skončenie pracovného pomeru. V čase uloženia tohto okamžitého skončenia pracovného pomeru, t. j. 11. októbra 2004 už žalobkyňa mala, a to od odvolania z funkcie vedúcej strediska, t. j. od 30. júna 2004 nárok na náhradu mzdy z dôvodu prekážok na strane zamestnávateľa v zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 ZP. Napokon odvolací súd uviedol, že žalovaný nedôvodne spochybňuje žalobkyňou uplatnený nárok v tomto konaní. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa v tomto konaní uplatňuje nárok na náhradu mzdy v súvislosti s prekážkou v práci na strane zamestnávateľa. V zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 ZP potom znalec správne vyčíslil nárok žalobkyne za obdobie od 1. júla 2004, t. j. nasledujúci deň, kedy bola odvolaná z funkcie vedúcej strediska do 20. júla 2007, kedy sa žalobkyňa zamestnala, na sumu 20.646,27 eur, ktorá suma predstavuje náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku (§ 142 ods. 3 ZP).

2.4. Vo vzťahu k zamietnutiu nároku žalobkyne na náhradu mzdy za obdobie od 20. júla 2007 do 31. marca 2013 odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v tejto časti správne a aj riadne odôvodnené. Aj keď v zásade zamestnancovi patrí v zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 ZP náhrada mzdy pri prekážkach na strane zamestnávateľa až do doby odstránenia tejto prekážky, čo znamená skončenie pracovného pomeru medzi stranami sporu v súlade so ZP, bolo potrebné sa v tomto konaní vysporiadať so skutočnosťou, že žalobkyňa v čase trvania pracovného pomeru so žalovaným uzatvorila ďalší pracovný pomer na plný úväzok, a to od 20. júla 2007. Odvolací súd sa zaoberal argumentmi žalobkyne uvedenými v podanom odvolaní a dospel rovnako ako súd prvej inštancie k tomu záveru, že potom, čo žalobkyňa dňom 20. júla 2007 uzatvorila nový pracovný pomer, nie je jej možné náhradu mzdy pre prekážky na strane zamestnávateľa priznať.

2.5. Žalobkyňa dohodnutú prácu nemohla vykonávať pre prekážky, ktoré vznikli na strane zamestnávateľa nepochybne v období od 1. júla 2004 do 20. júla 2007, za ktoré obdobie jej patrí náhrada mzdy vo výške priemerného zárobku. Od 20. júla 2007 sa žalobkyňa zamestnala, objektívne teda nemohla vykonávať prácu pre žalovaného, keďže uzatvorila nový pracovný pomer na plný úväzok. Tým sa vytvorila prekážka aj na strane žalobkyne. Uzatvorením nového pracovného pomeru a výkonom práce u nového zamestnávateľa žalobkyňa deklarovala nezáujem zotrvať v pracovnom pomere so žalovaným, preto jej náhrada mzdy nepatrí a ako správne konštatoval aj súd prvej inštancie, bola by aj v rozpore s dobrými mravmi. Argumenty žalobkyne uvedené v písomne podanom odvolaní v tomto smere odvolací súd nepovažoval za dôvodné. Aj keď Zákonník práce výslovne nezakazuje, aby zamestnanec uzatvoril dva pracovné pomery, z hľadiska objektívneho je vylúčené, aby zamestnanec mohol pracovať súčasne u dvoch zamestnávateľov na plný pracovný úväzok, keďže pracovná doba sa časovo prekrýva.

2.6. Odvolací súd sa zaoberal aj ďalším zamietnutým nárokom žalobkyne, a to nárokom na zaplatenie úrokov z omeškania, pričom dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti nie je správne. V konaní bolo preukázané, že žalovaný sa dostal do omeškania s náhradou mzdy, ktorú mal žalobkyňi vyplácať vo výplatných termínoch za mesiace júl 2004 až za júl 2007. Ako konštatoval aj Najvyšší súd SR (sp. zn. 1Cdo/116/2008) „Nevyplatenie náhrady mzdy v lehote splatnosti má za následok omeškanie s možnosťou požadovať úroky z omeškania vo výške ustanovenej pre občianskoprávne vzťahy.“

2.7. Predmetom odvolacieho konania bolo aj odvolanie žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 22. októbra 2015 č. k. 10C/302/2007-427, ktorým súd prvej inštancie priznal znalkyni znalečné vo výške 676,44 eur, ktoré podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pretože z uznesenia súdu prvej inštancie totiž nebolo možné zistiť, ako súd posúdil znalkyňou vyúčtovanú odmenu z hľadiska uvedeného počtu hodín potrebných na preštudovanie spisu a vypracovanie znaleckého posudku.

3. Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku potvrdil (prvý výrok rozsudku odvolacieho súdu), podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Tiež uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je poznačené vadami znátočnosti, ktoré konštantne zakladajú dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, avšak nemôže ich uplatniť s poukazom na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia z 19. apríla 2017 sp. zn. 1VCdo/2/2017.

3.1. Podľa dovolateľa v prejednávanej veci malo dôjsť k neplatnému skončeniu pracovného pomeru dňa 29. septembra 2004, z odôvodnenia rozsudku okresného súdu však nie je zrejmé, kedy bolo toto doručené žalobkyňi, hoci táto skutková okolnosť bola podstatná pre rozhodnutie súdu. Z odôvodnenia súdu nie je zrejmé ani ďalšie skutkové zistenie, a to či žalobkyňa aj napriek skončeniu pracovného pomeru oznámila žalovanému, že trvá na tom, aby ju žalovaný naďalej zamestnával (t. j. nie je zrejmé, kedy, akým úkonom, a či vôbec tak navrhovateľka vykonala), pričom práve táto okolnosť determinuje vznik nároku na náhradu mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce.

3.2. Ak zamestnávateľ počas trvania prekážky v práci ukončí pracovný pomer so zamestnancom okamžitým skončením pracovného pomeru (hoci neplatne), tak zamestnancovi v takomto prípade prináleží nárok na náhradu mzdy nie z titulu prekážok v práci, ale z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru. Súd nižších inštancií však existenciu týchto dvoch rozdielných hmotnoprávných nárokov žalobkyne nechali bez povšimnutia a len lakonicky odkázali na odborné znalosti znalca, ktorými sami nedisponujú. Dovolateľ má za to, že žalobkyňa požadovala v žalobnom návrhu len náhradu mzdy z titulu prekážky v práci na strane zamestnávateľa, a nie náhradu mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru, čomu korešpondoval i skutok, tak sudy nižších inštancií priznaním nároku na náhradu mzdy za obdobie od 29. septembra 2004 rozhodli o tom, čo nebolo predmetom žalobného návrhu. Súd nižších inštancií absolútne nezohľadnili to, že žalovaný vykonal neplatné skončenie pracovného pomeru dňa 29. septembra 2004 a od momentu doručenia tohto skončenia pracovného

pomeru žalobkyni sa táto mohla domáhať len nárokov z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru, čo však z opisu skutku žaloby nemožno dôvodiť. Takýto nárok je časovo ohraničený do právoplatného rozhodnutia súdu o neplatnom skončení pracovného pomeru.

3.3. Súd nižších inštancií sa dostali do rozporu s judikatúrou dovolacieho súdu R 44/1984, sp. zn. 4Cdo/204/2009, 3Cdo/6/2008 - uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR ako stanovisko 32/2010. Argumentácia odvolacieho súdu, že vychádzal z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1MCdo/13/2009, nie je náležitá, pretože toto rozhodnutie riešilo len stav predchádzajúci okamžitému skončeniu pracovného pomeru, a nie i stav po vykonaní skončenia pracovného pomeru. Inými slovami, kým d o vykonaní okamžitého skončenia pracovného pomeru žalobkyňa oprávňovalo nevykonávať prácu existencia prekážky v práci na strane zamestnávateľa, tak po vykonaní okamžitého skončenia pracovného pomeru až do právoplatného rozhodnutia súdu o neplatnosti skončenia pracovného pomeru, to bolo práve okamžité skončenie pracovného pomeru.

3.4. Navrhol, aby dovolací súd uznesením napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v jeho napadnutej časti zrušil spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu, uviedla, že považuje dovolanie žalovaného za nedôvodné.

5. Dovolateľ doručil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 21. februára 2020 návrh na odklad vykonateľnosti a právoplatnosti rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 a 2 CSP, v ktorom ako dôvody hodné osobitného zreteľa uviedol žiadosť žalobkyne o vydanie tzv. zápočtového listu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti a právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 a 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020).

7. Najvyšší súd ako súd dovolací po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné zamietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade dovolateľ výslovne vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Súčasne však uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je poznačené vadami zmätočnosti, ktoré konštantne zakladajú dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, avšak nemôže ich

uplatniť s poukazom na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia z 19. apríla 2017 sp. zn. 1VCdo/2/2017. K čomu najvyšší súd poznamenáva, že pri posudzovaní dovolacích dôvodov dovolateľa preto vzal do úvahy, že uvádzané rozhodnutie najvyššieho súdu bolo po podaní jeho dovolania prekonané rozhodnutím z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018, podľa ktorého je kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP prípustná. Prihliadol preto pri posudzovaní prípustnosti a dôvodnosti dovolania aj na ním uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorý napokon vyplýva aj z obsahu podaného dovolania (§ 124 ods. 1 CSP), keď dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu (bližšie pozri bod 3.1. tohto rozhodnutia).

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

13. V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku okresného súdu, z ktorého nie je zrejmé, kedy bolo skončenie pracovného pomeru dňa 29. septembra 2004 doručené žalobkyni, hoci táto skutková okolnosť bola podstatná pre rozhodnutie súdu. Z odôvodnenia nie je zrejmé ani ďalšie skutkové zistenie, a to či žalobkyňa aj napriek skončeniu pracovného pomeru oznámila žalovanému, že trvá na tom, aby ju naďalej zamestnával (t. j. nie je zrejmé, kedy, akým úkonom a či vôbec tak žalobkyňa vykonala), pričom práve táto okolnosť determinuje vznik nároku na náhradu mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce. Uvedené ostalo podľa dovolateľa bez povšimnutia aj zo strany odvolacieho súdu.

14. K dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. García Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

15. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný

súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

18. K dovolacej námietke týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda jeho nepreskúmateľnosti, dovolací súd vo väzbe na body 13. až 16. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18.1. Z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom vyhovujúcim výroku, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni titulom náhrady mzdy za obdobie od 1. júla 2004, kedy bola odvolaná z funkcie vedúcej strediska, do 20. júla 2007, kedy sa žalobkyňa zamestнала, sumu 20.646,27 eur (náhrada mzdy netto), potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP) vrátane správnych skutkových a právnych záverov (pozri bod 11. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na

žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľov, vrátane žalovaného, uplatnenej v odvolaní (aj v dovolaní) týkajúcej sa neplatného skončenia pracovného pomeru dňa 29. septembra 2004, skutkového zistenia, či žalobkyňa aj napriek skončeniu pracovného pomeru oznámila žalovanému, že trvá na tom, aby ju naďalej zamestnával, ktorá okolnosť podľa dovolateľa (odvolateľa) determinuje vznik nároku na náhradu mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce, pretože ak žalovaný ako zamestnávateľ počas trvania prekážky v práci ukončí pracovný pomer so zamestnancom okamžitým skončením pracovného pomeru (hoci neplatne), tak zamestnancovi v takomto prípade prináleží nárok na náhradu mzdy nie z titulu prekážok v práci, ale z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru. Výtýkal súdu prvej inštancie, že existenciu týchto dvoch rozdielnych hmotnoprávnych nárokov žalobkyne nechal bez povšimnutia. Na ktorú odvoláciu námietku dovolateľa dostatočne jasne a zrozumiteľne odvolací súd reagoval, keď akcentoval, že podstatným pre posúdenie nároku žalobkyne na náhradu mzdy bolo to, že žalobkyni tento nárok nepochybne vznikol z dôvodu prekážok na strane zamestnávateľa podľa § 142 ods. 3 ZP pre prekážky v práci na strane žalovaného ako zamestnávateľa, ktorý záver bol prijatý rozhodnutím NS SR v uznesení sp. zn. 1MCdo/13/2009 z 21. 10. 2010, ktorého závery žalovaný v podanom odvolaní nevzal v úvahu (pozri bod 11. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu a v ňom uvedená citácia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1MCdo/13/2009, z ktorej tento záver nepochybne vyplýva).

18.2. Odvolací súd zdôraznil, že z vykonaného dokazovania nad všetky pochybnosti vyplýva, že v dôsledku prekážok na strane zamestnávateľa - žalovaného vznikol žalobkyni nárok na náhradu mzdy v zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 ZP. Toto zákonné ustanovenie neupravuje možnosť znížiť náhradu mzdy na žiadosť zamestnávateľa, prípadne takýto nárok vôbec nepriznať, pretože takýto postup Zákonník práce umožňuje iba v prípade nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru (§ 79 ods. 2 ZP), pričom v tejto veci o takýto nárok, napriek nesprávnemu tvrdeniu žalovaného, nejde. V zásade by preto mala žalobkyňa nárok na náhradu mzdy odkedy prekážka na strane žalovaného vznikla, t. j. odo dňa odvolania žalobkyne z funkcie vedúcej strediska až do dosiahnutia zmeny pracovnej zmluvy ohľadne druhu práce alebo skončenia pracovného pomeru. Žalobkyňa totiž nebola povinná vykonávať iný druh práce než v pracovnej zmluve dohodnutý druh práce. Taktiež nebola povinná oznamovať žalovanému, že trvá na tom, aby ju ďalej zamestnával podľa pracovnej zmluvy. Preto odvolacie dôvody uvedené žalovaným v podanom odvolaní odvolací súd nepovažoval za správne. Podľa odvolacieho súdu na tomto závere nič nemení ani tá skutočnosť, že žalovaný následne uložil žalobkyni neplatne okamžité skončenie pracovného pomeru. V čase uloženia tohto okamžitého skončenia pracovného pomeru, t. j. 11. októbra 2004 už žalobkyňa mala, a to od odvolania z funkcie vedúcej strediska, t. j. od 30. júna 2004, nárok na náhradu mzdy z dôvodu prekážok na strane zamestnávateľa v zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 ZP. Odvolací súd uzavrel, že žalovaný nedôvodne spochybňuje žalobkyňou uplatnený nárok v tomto konaní. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa v tomto konaní uplatňuje nárok na náhradu mzdy v súvislosti s prekážkou v práci na strane zamestnávateľa. V zmysle ustanovenia § 142 ods. 3 ZP potom znalec správne vyčíslil tento nárok žalobkyne na sumu 20.646,27 eur, ktorá predstavuje náhradu mzdy vo výške priemerného zárobku (pozri bod 12. rozhodnutia odvolacieho súdu).

18.3. Keďže odvolací súd sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožnil čo do vyhovujúceho výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni titulom náhradu mzdy v súvislosti s prekážkou v práci na strane zamestnávateľa za obdobie od 1. júla 2004, kedy bola odvolaná z funkcie vedúcej strediska, do 20. júla 2007, kedy sa žalobkyňa zamestнала, sumu 20.646,27 eur, treba jeho dôvody posudzovať v kontexte s dôvodmi uvedenými v rozsudku okresného súdu, s ktorým vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania strán sporu (vrátane dovolateľa), zhrnutie podstatných

skutkových tvrdení a právnych argumentov strán sporu, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie o vyhovení žaloby žalobkyne v časti o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyne 20.646,27 eur a zamietnutí žaloby žalobkyne v prevyšujúcej časti, považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami aj žalovaného (§ 387 ods. 2 CSP, viď uvedené vyššie), ktoré napokon boli len opakovaním rovnakých skutočností, ako v konaní pred súdom prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 8. až 14.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, nevyplýva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvoláciu argumentáciu dovolateľa.

19. K námietke žalovaného spochybňujúcej úplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení je ešte treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 431 a § 432 CSP dovolanie nie je možné odôvodniť tým, že odvolací súd úplne zistil skutkový stav veci, resp. že dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných väd (§ 420 CSP) a hmotnoprávnych väd (§ 421 CSP). Navyše dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

19.1. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje skutkové i právne závery prijaté súdmi nižšej inštancie (súdom prvej inštancie, aj súdom odvolacím), ktoré závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces. V súdnom spore dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inštancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie.

19.2. Samotná skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje so spôsobom vyhodnotenia týchto dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

19.3. Napokon v súvislosti s dovolateľom spochybňovaným zisteným skutkovým stavom veci, resp. jeho nesúhlasom so skutkovými zisteniami a hodnotením dôkazov, dovolací súd pripomína svoju rozhodovaciu prax a ustálený názor, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20. V reakcii na dovolacie argumenty žalovaného dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný

pripad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalovaný uvádzal v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

21. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzavrel, že žalovaný neopodstatnene namietal, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté zmätočnou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalovaného v tejto časti ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol.

22. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

22.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

22.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

22.3. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018), c) uviesť rozhodnutia odvolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

23. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) dovolací súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritornému prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z

hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

23.1. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

23.2. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

24. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalovaný v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ňou nastolené právne otázky sú také otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

25. Žalovaný v súvislosti s uvádzaným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP právnu otázku jasne nevymedzil. Z obsahu dovolania vyplýva nesúhlas dovolateľa s posudzovaním nároku žalobkyne ako nároku na náhradu mzdy z dôvodu vzniku prekážky na strane zamestnávateľa, pričom podľa dovolateľa v danom prípade možno priznať takýto nárok len do neplatného skončenia pracovného pomeru, od neplatného skončenia pracovného pomeru možno priznať len nárok na náhradu mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru, pričom odvolací (aj okresný súd) takýto hmotnoprávny nárok nerozlišovali. K čomu dovolací poznamenáva, že odvolací ani okresný súd neriešili otázku rozlišovania nároku na náhradu mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru a nároku na náhradu mzdy titulom prekážok v práci na strane zamestnávateľa, pretože okresný aj krajský súd totiž vychádzali z názoru vyjadreného najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 1MCdo/13/2009, kde sa najvyšší súd vyjadril k nároku žalobkyne, že tento treba posudzovať podľa § 142 ods. 3 ZP (nárok na náhradu mzdy z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa).

26. Dovolateľ odôvodňoval odklon s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. R 44/1984, 4Cdo/204/2009, 3Cdo/6/2008 (R 32/2010).

26.1. V rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/204/2009 (R 44/1984), od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, dovolací súd riešil nárok na náhradu mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru so zamestnancom, ktorému tiež predchádzali iné skutkové závery ako v danom prípade.

26.2. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2008 (R 32/2010) sa týkalo náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku z dôvodu neplatného skončenia pracovného pomeru so zamestnancom.

26.3. Je tak zjavné, že všetky dovolateľom uvádzané rozhodnutia sú nesúvisiace, nakoľko posudzujú inú skutkovú situáciu, ale aj právnu, keďže riešili náhradu mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru, nie náhradu mzdy titulom prekážok v práci na strane zamestnávateľa.

27. Dovolací súd pre úplnosť tiež uvádza, že pokiaľ dovolateľ svojím tvrdením, že súd prvej inštancie, aj odvolací súd si neujasnili skutkové okolnosti podstatné pre ich rozhodnutie, mienil dôvodiť odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, potom z uvedeného je zrejmé, že dovolateľ v tomto smere namieta skutkový základ rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie). Dovolateľ tak nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje neujasnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií, čo nie je a nemôže byť relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP a posúdenia prípadného odklonu odvolacieho súdu.

27.1. Navyiac podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ v súvislosti s

dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP len nesúhlasí s názorom súdov nižších inštancií v súvislosti s vyhodnotením skutkových zistení a ich podriadením pod nárok na náhradu mzdy z dôvodu prekážky na strane zamestnávateľa v zmysle § 142 ods. 3 ZP, avšak tak robí bez konkrétneho vymedzenia právnej otázky, vo vzťahu ku ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej súdnej praxe dovolacieho súdu. Z dovolania tak nie je zrejmé, aké konkrétne právne otázky chcel dovolateľ riešiť, keď tieto jasne nekonkretizoval, a tak následne ani odvolací súd nemohol vyhodnotiť ich riešenie odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

28. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022, ktorý uviedol, že „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020).“

29. Iba samotné namietanie nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom bez vymedzenia konkrétnej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a odvolací súd sa pri jej riešení odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nepostačuje. Polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, či vyhodnotením skutkového stavu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd skutkovo a právne pristupoval k riešeniu sporu, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/36/2017, 2Cdo/5/2017, 3Cdo/74/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017). V tejto časti preto nemožno dovolanie žalovaného považovať za procesne prípustné.

30. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je neprípustné, pretože dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

31. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.